

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О. Б. Жильцов
2019 р.

ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА
(УРБАНІСТИЧНИЙ ПЛЕНЕР)

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 2513/19

Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)

«   »   20 19 р.

Розробники: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Мостовщикова Дар'я Олегівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Мостовщикова Дар'я Олегівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від «16» січня 2019 р.

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми
023.00.01 «Образотворче мистецтво» О. В. Школьна

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2019 р.

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. ОПИС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (УРБАНІСТИЧНИЙ ПЛЕНЕР)

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	виробнича	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	
Курс	5	
Семестр	10	10
Кількість змістовних модулів	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	90	90
Модульний контроль	-	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	-	-
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (УРБАНІСТИЧНИЙ ПЛЕНЕР)

Мета практики – закріплення теоретичних знань і практичних навичок із низки дисциплін блоку формування фахових компетентностей, розвиток творчої активності та ініціативи студентів.

Завдання практики:

- Удосконалення вмінь студентів спостерігати та аналізувати оточуюче середовище з урахуванням особливостей роботи на пленері, визначення характерних деталей вибраного об'єкту та мотиву зображення;
- Формування вмінь відображення оточуючої дійсності різними засобами художньої виразності;
- Формування навичок стилізувати оточуюче середовище в залежності від обраної композиції, стану природи та задуму автора.
- Подальший розвиток на практиці умінь і навичок з дисциплін блоку формування фахових компетентностей.

У результаті проходження виробничої практики (урбаністичного пленеру) відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: здатність показати усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; знання і розуміння предметної області і розуміння професії; здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей; здатність бути критичним та самокритичним
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної

		взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності; здатність взаємодіяти з іншими людьми у конструктивному ключі, навіть при вирішенні складних питань; відповідально ставитися до завдань і обов'язків
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою; здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою; здатність до фахового спілкування з непрофесіоналами в галузі
	ЗК 5	Науково-дослідницька: здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність навчатися та самонавчатися; здатність працювати автономно
	ЗК 7	Універсальна: здатність до планування та розподілу часу; здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми; здатність застосовувати знання на практиці; здатність приймати обґрунтовані рішення; можливість взяти на себе ініціативу та змінювати дух підприємництва й допитливості; здатність оцінювати і підтримувати якість роботи; здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність до співпраці з митцями та фахівцями інших спеціальностей; здатність до організації й виконання оригінальних творчих проектів у складі групи; здатність до організації та проведення творчих заходів мистецького спрямування; здатність до самостійної розробки та реалізації авторських проектів у галузі художньої діяльності.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самостійної науково-дослідницької, організаційної діяльності у галузі: станкового живопису, вільної та друкованої графіки, рекламного та виставкового дизайну, художньої кераміки та скла.
	ФК 7	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ВИРОБНИЧОЮ ПРАКТИКОЮ (УРБАНІСТИЧНИЙ ПЛЕНЕР)

Знання: композиційних правил, законів та методів їх застосування стосовно пейзажу та сюжетно-тематичної картини (золотий перетин, спокій, рух), прийомів та засобів композиції; знання методів пошукових ескізів, композиційних рішень живописних і графічних творів.

Практичні навички і вміння:

- здатність самостійно знайти вдале композиційне вирішення для розкриття побутового сюжету в умовах роботи на пленері;
- вміння роботи з олійними фарбами, знаходити кольорові та тонові співвідношення;
- формування навичок знаходити та застосовувати необхідний виражальний метод (графічний або живописний підхід) у відтворенні природи.

У результаті проходження практики студент повинен виконати:

- визначену програмою кількість живописних короткотривалих та довготривалих етюдів у техніці олійного живопису;
- обумовлену програмою кількість начерків у техніці графіки;
- підготувати звітну експозицію з пленерних робіт.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, її проходження переноситься на інший період за визначенням кафедри без відриву від занять в Університеті.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, навчатися й працювати
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на соціальні проблеми, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 5	Здатність вести мистецьку діяльність, знання особливостей художньої мови.
ПРН 6	Здатність до навчання й самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 11	Уміння вести як індивідуальну, так і брати участь у колективній експозиційній, галерейній, музейній діяльності, створювати творчі проекти, метою яких є демонстрування мистецького потенціалу країни на міжнародній арені, ознайомлення з вітчизняним культурним спадком світової спільноти
ПРН 12	Уміння працювати з об'ємною, правдоподібною та суперечливою інформацією, критично оцінювати інформацію, використовувати власний досвід, відомості з суміжних галузей
ПРН 15	Володіння навичками вести професійну діяльність, прийомами професійного спілкування, нести соціальну відповідальність за результати своєї професійної праці
ПРН 16	Уміння рахуватися з соціальними нормами та правами інших людей, прагнути до повсякчасного та максимального розгортання життєвого потенціалу власної

	особистості
ПРН 17	Уміння особистості взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки, здатність до кооперації, достатній рівень комфортності для того, щоб не йти врозріз з вимогами суспільства

4. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (УРБАНІСТИЧНИЙ ПЛЕНЕР)

Тематичний план для денної та заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Робота в техніці олійного живопису							
Установча конференція	2	2					
Тема 1. Пейзажні етюди на передачу стану природи	30			30			
Тема 2. Творча робота у техніці олійного живопису	40			40			
Змістовий модуль II. Виконання практичних завдань у техніці вільної графіки							
Тема 3. Графічні начерки й замальовки архітектурних споруд (Киево-Печерська лавра)	8			8			
Тема 4. Графічні начерки й замальовки старих двориків м. Києва	8			8			
Звітна конференція	2	2					
<i>Модульний контроль</i>							
Разом							
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
Усього	90	4		86			

5. РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (УРБАНІСТИЧНИЙ ПЛЕНЕР)

Змістовий модуль I. Робота в техніці олійного живопису

Установча конференція (2 год.)

- Опис виробничої практики (урбаністичний пленер). Місце і час проведення.
- Ознайомлення з програмою виробничої практики (урбаністичний пленер). Завдання практики, матеріали, інструменти.
- Ознайомлення з системою розрахунку рейтингових балів.
- Систематизація та поглиблення основних теоретичних положень з дисциплін, знання яких необхідне для виконання на належному рівні завдань практики.

- Засвоєння необхідності поетапної роботи над етюдом, вибір техніки і художніх матеріалів для роботи на пленері.
- Ознайомлення з особливостями роботи на великих та малих форматах, з правилами застосування різних художніх матеріалів.

Тема 1. Пейзажні етюди на передачу стану природи (30 год.)

Розмір: 40 x 50 см

Матеріали: Полотно, олія.

Кількість: 6 шт.

Завдання: вирішити основні кольорові та тонові співвідношення в техніці олійного живопису.

Завданням студентів є знайти вдалу композицію для довгострокових етюдів. Композицію необхідно вести у двох напрямках: перше – це пошуки закінченої, цілісної композиції спрямованої на створення художнього образу із застосуванням правил і засобів композиції; друге – фрагментарне зображення мотиву або його деталі з акцентуванням виразності зображення і його наступне використання у творчій роботі. Створюючи сюжетно-тематичні роботи необхідно використати такі засоби композиційного задуму як: виявлення центра, розподіл зображення, симетрія й асиметрія, ритм.

Важливим завданням при створенні етюду є пошук вдалого ракурсу та композиційного розміщення місцевої архітектури, стану природи та взаємозв'язку основних кольорових плям. Виявлення характерних тонових і колірних контрастів природи при зображенні мотиву.

Тема 2. Творча робота у техніці олійного живопису (40 год.)

Розмір: 60 x 80.

Матеріали: Полотно, олія.

Кількість: 2 шт.

На основі знайдених композицій короткострокових етюдів створити 2 творчі роботи. Завдання: виразно передати стан мотиву, особливості повітряної перспективи використовуючи засоби образотворчої грамоти.

При створенні творчої роботи важливо вирішити всі поставлені завдання по передачі стану природи, простору, зображенню людей та архітектури. Робота ведеться послідовно:

1. Компонування зображення, визначення основних пропорційних співвідношень. Підготовчий малюнок для живопису.
2. Прокладка загальних колірних і тональних відносин.
3. Визначення планів, виявлення форми й обсягу зображення.
4. Робота над деталями в контексті загальних рішень.
5. Закінчення роботи, узагальнення.

Змістовий модуль II. Виконання практичних завдань у техніці вільної графіки

Тема 3. Графічні начерки й замальовки архітектурних споруд (Києво-Печерська лавра) (8 год.)

Розмір: формат А-4.

Матеріал: папір, крафт (олівець, сангіна, вугілля, пастель)

Кількість: 10 аркушів.

Завдання: створити серію замальовок архітектурних об'єктів різних стилів та історичних періодів.

Послідовність:

1. Розміщення зображення природи на папері, враховуючи його розміри відносно аркуша з урахуванням лінії обрису, руху та ритму, а також кількості незаповненого простору паперу.

2. Визначення пропорцій та характер руху природи, що зображується одночасно з конструктивно-пластичною її побудовою.

3. Передача об'єму і просторових відношень за допомогою ліній, лінійної та повітряної перспективи, світлотіньових відношень (полиск, світло, півтінь, тінь особиста, рефлекс, тінь падаюча).

4. Під час виконання навчального малюнка студентами поступово освоюється ведення роботи за принципом: від загального до часткового й від часткового до загального з подальшим об'єднанням одного й іншого з метою передачі живої конкретної форми, яка наповнена внутрішнім змістом та виразністю.

Тема 4. Графічні начерки й замальовки старих двориків м. Києва (8 год.)

Розмір: формат А-4.

Матеріал: папір, крафт (олівець, сангіна, вугілля, пастель)

Кількість: 10 аркушів.

Численні пленерні замальовки мають на меті:

– можливість духовного пізнання навколишньої дійсності через соціально-філософське осмислення середовища;

– набуття професійного підходу до роботи з різноманітними формами навколишнього світу;

– з'ясування методів і можливостей малюнка в процесі вивчення природи.

Відомий архітектор В. О. Веснін зазначав, що уважне вивчення природи розвиває почуття краси, почуття смаку. На живій природі досягаються закони пропорцій, поняття цілісності, органічності композиції й низка інших закономірностей, пізнання яких нерозривно пов'язане з дозріванням людини-художника. Чим глибше людина, що малює, знайомиться з природою, пізнає закони її краси й гармонії, тим досконаліше будуть образи, створені в малюнку. Працюючи на пленері, зображуючи природу в малюнках і ескізах, студент має можливість відчувати й проаналізувати гармонію, закладену в природі.

ЗВІТНА КОНФЕРЕНЦІЯ (ПЕРЕГЛЯД) (2 год.)

Звіт з практики проходить у формі перегляду робіт, що проводиться комісією у складі завідувача кафедри та викладача, що керує виробничою практикою (урбаністичним пленером) студентів V курсу. Оцінка за практику

виставляється з урахуванням рейтингових балів за видами діяльності практиканта та вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку студента за підписом керівника практики.

Крім творчого перегляду проводиться ще підсумкова конференція, на якій аналізуються позитивні і негативні аспекти роботи під час практики.

Студенти, які не виконали програму практики, за наявності поважної причини направляються на практику повторно, у вільний від навчання час.

МІСЦЕ І ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (УРБАНІСТИЧНИЙ ПЛЕНЕР)

Місце проведення практики – м. Київ, на базі Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка; Києво-Печерська лавра та Пейзажна алея. Основною для проведення виробничої практики (урбаністичного пленеру) є комплекс методичних рекомендацій для проведення пленеру на другому освітньому рівні, з додатковими завданнями, які пов'язані зі специфікою композиційних пошуків для дипломних робіт. Тривалі завдання чергуються з короткочасними, живописні роботи – з роботами графічними матеріалами.

Виробнича практика (урбаністичний пленер) проводиться на V курсі у 10 семестрі протягом 2 тижнів.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
Тема 1. Пейзажні етюди на передачу стану природи	5	6	30
Тема 2. Творча робота у техніці олійного живопису	20	2	40
Тема 3. Графічні начерки й замальовки архітектурних споруд (Києво-Печерська лавра)	1	10	10
Тема 4. Графічні начерки й замальовки старих двориків м. Києва	1	10	10
Оформлення робіт для перегляду та експонування	10	1	10
Підсумковий рейтинговий бал:	100		

Критерії оцінювання рівня виконання завдань:

1. Оригінальність композиції;
2. Композиційна рівновага;
3. Повнота обсягу виконання;
4. Якість виконання;
5. Виявлення творчого підходу.

6.2. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У 10 семестрі семестровий контроль з виробничої практики (урбаністичного пленеру) проводиться у формі підсумкового модульного

контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом практики.

6.3. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Семестровий контроль навчальної діяльності студента з виробничої практики (урбаністичного пленеру) проводиться у вигляді обов'язкового перегляду творчих практичних робіт, виконаних студентом у процесі навчальної діяльності протягом практики.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Гаптилл А. Л. Работа пером и тушью / Пер. с англ. А. Ф. Зиновьев; Худ. обл. М. В. Драко. – Мн.: ООО «Попурри», 2001. – 256 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2793/>)
2. Грегори Н. Живопись маслом / Ноэль Грегори; пер. с англ. С. Кормашовой. – М.: Изд. дом «Кристина – новый век», 2005. – 51 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/1139/>)
3. Сандомирский С. Начала теории живописи. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://samlib.ru/s/sandomirskij_s/nachala-teorii-zhivopisi.shtml
4. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
5. Чинь Ф.Д.К. Архитектура: форма, пространство, композиция / Ф. Д. К. Чинь. – М.: Астрель, 2005. – 399 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2753/>)

Додаткова:

1. Баррас Дж. Свет в акварели/Дж. Баррас. – М.: Кристина, 2005. – 48 с.
2. Волков Н. Цвет в живописи. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.bibliotekar.ru/cvet-zhivopisi/1.htm>
3. Джонсон К. набросок и рисунок/К. Джонсон. – Минск: Попурри, 2011. – 117 с.
4. Жабинский В. Рисунок: Учебное пособие / В.Жабинский, А. Винтова. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. – 256 с.
5. Ковалев В. Золотое сечение в живописи/Ф. Ковалев. – К.: Выща школа, 1989. – 144 с.

6. Ольмедо С. Как писать пастелью/С. Ольмедо. – М.: АРТ-родник, 2001. – 121 с.
7. Смирнов Г. Рисунок и живопись пейзажа/Г. Смирнов, А. Унковский. – М.: Просвещение, 1965. – 59 с., ил.
8. Смит С. Полный курс рисунка и живописи/С. Смит, П. Монахен. – М.: Джи Фабби Эдишинз, 2007. – 34 с., ил.